



United Nations
Nations Unies



International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

SAŽETAK PRESUDE

(Isključivo za medije. Nije službeni dokument)

ŽALBENO VIJEĆE

Haag, 9. maj 2007.

SAŽETAK PRESUDE ŽALBENOG VIJEĆA ZA VIDOJA BLAGOJEVIĆA I DRAGANA JOKIĆA

U prilogu se nalazi sažetak presude koji je danas pročitao sudija Pocar:

Događaji koji se obrađuju o ovoj žalbi su se desili odmah nakon preuzimanja zaštićene zone Srebrenica od strane Vojske Republike Srpske, koju ću u daljem tekstu nazivati VRS. Srebrenica, koja je prije rata bila opština sa većinskim muslimanskim stanovništvom, se nalazi u istočnoj Bosni i Hercegovini, blizu granice sa Srbijom. Dana 16. aprila 1993., Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija je proglasio Srebrenicu "zaštićenom zonom koja se ne smije izlagati oružnom napadu bilo kakve vrste, niti ikakvom drugom činu neprijateljstva." U periodu od 6. do 11. jula 1995. VRS je napala i zauzela Srebrenicu. Tokom narednih dana, razni elementi VRS-a su pritvorili i ubili hiljade bosanskih Muslimana, muškaraca, a žene, djecu i starce odvezli iz Srebrenice autobusima. Ovaj predmet se uglavnom bavio ulogom koju su u ovim događajima imale Bratunačka i Zvornička brigade Drinskog korpusa VRS-a, a naročito, ulogom njenih tadašnjih oficira - pukovnika Vidoja Blagojevića i majora Dragana Jokića.

Gospodin Vidoje Blagojević je komandovao Bratunačkom brigadom u julu 1995. Na osnovu njegovih djela, kao i radnji Bratunačke brigade u događajima koji su uslijedili nakon pada Srebrenice, Pretresno vijeće je proglasilo g. Blagojevića krivim po članu 7(1) Statuta za saučesništvo u genocidu (tačka 1B); pomaganje i podržavanje ubistva kao kršenje zakona ili običaja ratovanja (tačka 4); i pomaganje i podržavanje ubistva (tačka 3), progona (tačka 5) i drugih nehumanih djela (prisilno premještanje) (tačka 6) kao zločine protiv čovječnosti. Pretresno vijeće je osudilo g. Blagojevića na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 18 godina.

U julu 1995. g. Dragan Jokić je bio na dužnosti načelnika inžinjerije Zvorničke brigade sa činom majora. Na osnovu počinjenih djela, kao i radnji Zvorničke brigade u događajima koji su uslijedili nakon pada Srebrenice, Pretresno vijeće je proglasilo g. Jokića krivim po članu 7(1) Statuta za pomaganje i podržavanje ubistva kao kršenje zakona ili običaja ratovanja (tačka 4); pomaganje i podržavanje istrebljenja (tačka 2) i progona putem ubistva (tačka 5) kao zločine protiv čovječnosti. Pretresno vijeće je osudilo g. Jokića na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 9 godina.

Ja ću se sada osvrnuti na žalbene osnove redom, počevši sa g. Blagojevićem koji je iznio 8 žalbenih osnova. Zatim ću preći na 7 žalbenih osnova g. Jokića i konačno na žalbeni osnov Tužilaštva koji se tiče potkrepljivanja svjedočenja po pravilu 92bis(D), a zatim na žalbene osnove Tužilaštva koji se tiču g. Blagojevića i g. Jokića. Na kraju ću se osvrnuti na žalbeni osnov tužilaštva koji se tiče izricanja kazne u odnosu na oba optužena, te kako se zaključci Žalbenog vijeća odražavaju na kaznu, nakon čega ću pročitati dispozitiv presude.

U svom prvom osnovu g. Blagojević tvrdi da njegovo suđenje nije bilo pravično uslijed toga što mu je uskraćeno pravo na branioca po sopstvenom izboru, pravo na kompetentnog branioca, kao i pravo da bude svjedok na sopstvenom suđenju. On traži da mu Žalbeno vijeće odobri ponovno suđenje kako bi se ispravile ove navodne nepravilnosti.

Internet address: <http://www.un.org/icty>

Media Office/Communications Service

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. Netherlands

Tel.: +31-70-512-5343; 512-5356 Fax: +31-70-512-5355

Porijeklo ovih pritužbi je vezano za spor između g. Blagojevića i njegovog dodijeljenog branioca, koji je doveo do kraha međusobnog povjerenja i komunikacije. Žalbeno vijeće je već razmotrilo mnogobrojna pitanja koja je pokrenuo g. Blagojević o sastavu i kompetentnosti njegovog tima odbrane kada je na samom početku suđenja odbacilo njegovu interlokutornu žalbu. Stoga, ocjenjujući navodna kršenja u okviru ovog žalbenog osnova, Žalbeno vijeće se uglavnom bavi događajima koji su uslijedili nakon odluke po interlokutornoj žalbi, i koji ili dovode u pitanje osnov za tu odluku ili eventualno predstavljaju kršenja koja ranije nisu razmatrana.

Što se tiče prava da se odabere branilac, Žalbeno vijeće podsjeća da jednom kada se na pravilan način postavi branilac, kao što je to bio slučaj ovdje, branilac ima profesionalnu obavezu da nastavi da brani optuženog i može se povući ili biti zamijenjen samo u slučaju da za to postoji valjani osnov. Gospodin Blagojević tvrdi da postoji valjani osnov uslijed toga što ga je njegov branilac lažno optužio da je pokušao da se upusti u aranžman o podjeli honorara, čime je uništena svaka mogućnost ponovnog uspostavljanja ikakve saradnje među njima. Žalbeno vijeće je pak konstatovalo da dodijeljeni branilac nije ni na koji način narušio povjerenje klijenta time što je pokrenuo pitanje podjele honorara, zaključivši da ovo pitanje ne bi trebalo da pretjerano utiče na njihov odnos.

Štaviše, iako g. Blagojević želi da ponovo pokrene pitanja koja su razmatrana i riješena u interlokutornoj žalbi tvrdeći da ni Žalbeno ni Pretresno vijeće nisu uzeli u obzir mogućnost da će raskid odnosa sa njegovim braniocem trajati tokom cijelog suđenja, njegovi argumenti prije suđenja jasno ukazuju na to da je on smatrao taj prekid komunikacije trajnim. Žalbeno vijeće smatra da žalilac ne može zasnovati svoj zahtjev za ponovnim suđenjem na tvrdnji da je došlo do kompletnog prekida u komunikaciji u okolnostima kada je žalilac tokom čitavog suđenja neopravdano odbijao da saraduje sa svojim dodijeljenim braniocem.

Kad je riječ o kompetentnosti branioca, Žalbeno vijeće podsjeća da postoji prezumpcija da je dodijeljeni branilac kompetentan i da se ta prezumpcija može osporiti samo dokazima o suprotnom. U svojim argumentima g. Blagojević se jednostavno ne slaže ili se pak žali na odluke koje je donio njegov branilac. Štaviše, pritužbe g. Blagojevića na rad njegovog branioca su uzrokovane njegovim sopstvenim odbijanjem da komunicira sa braniocem, kao i da izda instrukcije timu odbrane. Žalbeno vijeće smatra da ovo nije prihvatljiv osnov za osporavanje postupanja branioca.

Konačno, Blagojević tvrdi da mu je Pretresno vijeće uskratilo pravo da se pojavi kao svjedok zahtijevajući da, ukoliko želi da svjedoči u svoju odbranu, mora prvo da ga ispita njegov dodijeljeni branilac. Žalbeno vijeće je prethodno potvrdilo da optuženi ima pravo da svjedoči u svoju odbranu. Žalbeno vijeće je takođe konstatovalo da ovo pravo ne sprečava Pretresno vijeće da iskoristi svoja ovlašćenja da kontroliše tok suđenja tako što će postaviti uslove za svjedočenje, ukoliko ti uslovi ne predstavljaju nerazumno ometanje prava na svjedočenje. Žalbeno vijeće se nije uvjerilo da su uslovi koje je postavilo Pretresno vijeće u odnosu na pravo g. Blagojevića da svjedoči u svoju korist - a to je da njegov branilac vodi ispitivanje - predstavljali nerazumno ometanje njegovog prava da svjedoči i to u toj mjeri da je povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje.

Stoga, Žalbeno vijeće odbacuje ovaj žalbeni osnov. Sudija Shahabuddeen prilaže protivno mišljenje, smatrajući da je g. Blagojeviću uskraćeno pravo na pravično suđenje, te da njegov predmet treba vratiti na ponovno suđenje.

U okviru drugog žalbenog osnova g. Blagojević ističe da je Pretresno vijeće počinilo nekoliko činjeničnih grešaka koje su dovele do toga da se on osudi. Gospodin Blagojević konkretno tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo zaključivši da je Bratunačka brigada imala ulogu u blokiranju humanitarnih konvoja upućenih u Srebrenicu; da je pogriješilo kada je okarakterisalo napad na Srebrenicu kao nelegitimni napad na civilno stanovništvo, kao i da je pogrešno izvelo zaključke o ulozi g. Blagojevića i Bratunačke brigade u tom napadu; da je pogrešno zaključilo da je Bratunačka brigada otvarala vatru na Srebrenicu u periodu prije i

posle pada enklave 11. jula 1995.; da je pogriješilo kada je g. Blagojevića i Bratunačku brigadu dovelo u vezu sa uklanjanjem civila iz Potočara; da je pogriješilo u zaključku da je Bratunačka brigada učestvovala u napadu na kolonu sastavljenu uglavnom od muškaraca i mladića, bosanskih Muslimana, koji su bježali iz Srebrenice; da je pogrešno zaključilo da je g. Blagojević znao i doprineo tome da se pritvaraju, zlostavljaju i ubijaju bosanski Muslimani, muškarci, u Bratuncu, u školi Vuk Karadžić i oko nje; da je pogrešno ocijenilo svjedočenja Momira Nikolića i Dragana Obrenovića; da je pogrešno zaključilo da je g. Blagojević i dalje komandovao i rukovodio svim jedinicama Bratunačke brigade, uključujući Momira Nikolića i vojnu policiju Brigade; te da je pogrešno zaključilo da je Bratunačka brigada imala konkretnu geografsku "zonu odgovornosti".

Iz razloga navedenih u presudi, Žalbeno vijeće konstatuje da je drugi žalbeni osnov Blagojevića neutemeljen, te ga stoga u potpunosti odbacuje, uz protivno mišljenje sudije Shahabuddeena.

U trećem žalbenom osnovu g. Blagojević dalje osporava činjenične nalaze Pretresnog vijeća na osnovu kojih je on osuđen za pomaganje i podržavanje kao zločin protiv čovječnosti i kao kršenje zakona i običaja ratovanja za ubistvo više od 50 muškaraca, Muslimana, u školi Vuk Karadžić u Bratuncu i oko nje. Pored argumenata navedenih u drugom žalbenom osnovu, g. Blagojević dalje tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo u procjeni broja ubijenih žrtava, kao i u konstataciji da su ovi zločini predstavljali dio raširenog ili sistematskog napada na civilno stanovništvo, te da je g. Blagojević znao za to.

Po mišljenju Žalbenog vijeća, g. Blagojević nije pokazao da nijedan razumni presuditelj činjenica ne bi došao do istog zaključka kao i Pretresno vijeće o broju ubijenih žrtava. Štaviše, Žalbeno vijeće je u okviru drugog žalbenog osnova razmotrilo i odbacilo one dijelove argumenata g. Blagojevića koji se tiču legitimnosti napada na Srebrenicu i uloge Bratunačke brigade u tome. Gospodin Blagojević nije osporio glavni aspekt zaključka Pretresnog vijeća o prirodi napada koji se tiče posljedica po civilno stanovništvo poslije pada enklave 11. jula 1995. Jednostavno poricanje g. Blagojevića da je imao saznanja o kontekstu u kome se desio napad nije dovoljno da bi se dovela u pitanje razumnost zaključaka Pretresnog vijeća o ovoj tački. Stoga, Žalbeno vijeće odbacuje treći žalbeni osnov, uz protivno mišljenje sudije Shahabuddeena.

U okviru četvrtog žalbenog osnova, g. Blagojević osporava svoje osude za pomaganje i podržavanje nehumanih djela i progona kao zločine protiv čovječnosti koje su zasnovane na zaključku da je odgovoran za prisilno premještanje hiljada bosanskih Muslimana iz Srebrenice. On tvrdi da je Pretresno vijeće pogrešno utvrdilo činjenično stanje kad je zaključilo da je došlo do prisilnog premještanja, te da je on tome doprinio i imao saznanja o tome. Na osnovu okolnosti koje je Pretresno vijeće uzelo u obzir, bilo je razumno zaključiti da zahtjev bosanskih Muslimana da napuste Srebrenicu nije bio rezultat istinskog izbora, već je bio uzrokovan prinudnim okolnostima u kojima su se našli kao i humanitarnom katastrofom koja je proistekla iz onog što je Pretresno vijeće nazvalo protivpravnom radnjom VRS-a. Argumenti g. Blagojevića o ovom pitanju ne dokazuju da nijedan razumni presuditelj činjenica ne bi zaključio da je premještanje bosanskih Muslimana iz Srebrenice bilo prisilno.

Gospodin Blagojević dalje osporava da je doprinio ili imao bilo kakvih saznanja o prisilnom premještanju. U okviru ovog osnova, g. Blagojević ne ukazuje ni na kakvu grešku u ocjeni relevantnih dokaza. Žalbeno vijeće je u drugim dijelovima presude razmotrilo i odbacilo njegovo osporavanje zaključaka o tome da je bio prisutan u samom Bratuncu. Stoga, po mišljenju Žalbenog vijeća, g. Blagojević nije dokazao da nijedan razumni presuditelj činjenica ne bi zaključio da je on znao za prisilno premještanje. Uslijed toga, Žalbeno vijeće odbacuje četvrti žalbeni osnov, uz protivno mišljenje sudije Shahabuddeena.

Peti žalbeni osnov g. Blagojevića se tiče njegove osude za pomaganje i podržavanje progona kao zločina protiv čovječnosti vršenjem ubistava, okrutnim i nehumanim postupanjem, terorisanjem bosanskih Muslimana, civila, u Srebrenici i Potočarima, kao i

putem prisilnog premještanja bosanskih Muslimana iz srebreničke enklave. Gospodin Blagojević tvrdi da je Pretresno vijeće pogrešno utvrdilo činjenično stanje kad je zaključilo da je on znao za diskriminatornu namjeru počinitelaca, kao i za diskriminatorni kontekst u okviru koga su počinjeni zločini u osnovi. Žalbeno vijeće je u okviru drugih žalbenih osnova već razmotrilo i odbacilo argumente g. Blagojevića kojima se osporava valjanost karakterizacije prirode i svrhe napada na civilno stanovništvo Srebrenice. Nadalje, g. Blagojević ne uzima u obzir najveći dio dokaza na koje se oslanjalo Pretresno vijeće kad je utvrdilo da je napad na civilno stanovništvo bio diskriminatoran po svojoj prirodi, već samo ističe da se ne slaže sa zaključcima koji su na osnovu njih izvedeni. On isto tako ne potkrepljuje svoje argumente nikakvim relevantnim pozivanjem na sadržinu spisa sa suđenja. Uslijed toga, Žalbeno vijeće odbacuje ovaj žalbeni osnov, uz protivno mišljenje sudije Shahabuddeena.

Pretresno vijeće je osudilo g. Blagojevića za saučesništvo u genocidu u obliku pomaganja i podržavanja. Gospodin Blagojević tvrdi da je Pretresno vijeće pogrešno utvrdilo činjenično stanje kad je zaključilo da je on znao za počinjenje zločina genocida ili za genocidnu namjeru glavnih počinitelaca. Poričući to da je znao za počinjenje genocida i genocidnu namjeru glavnih počinitelaca, g. Blagojević ističe zaključak Pretresnog vijeća o tome da on nije imao saznanja o masovnim ubistvima, koja su po konstataciji Pretresnog vijeća činila dio genocida. Tužilaštvo odgovara da je činjenica da g. Blagojević nije znao za masovna ubistva irelevantna za njegovu odgovornost u svojstvu onog koji pomaže i podržava vršenje genocida.

Žalbeno vijeće se slaže da su operacija prisilnog premještanja, razdvajanja, zlostavljanja i ubistava u Bratunacu relevantni za procjenu toga da li su glavni počinioci imali genocidnu namjeru. Pa ipak, Žalbeno vijeće ne nalazi uvjerljivim mišljenje Pretresnog vijeća o tome da je prisilno premještanje samo po sebi, ili pak zajedno sa ubistvima i zlostavljanjem u gradu Bratunac, dovoljno da se dokaže da su počinioci imali namjeru da "unište" zaštićenu grupu.

U Žalbenoj presudi u predmetu *Krstić* jasno stoji da "prisilno premještanje samo po sebi ne predstavlja genocidni čin"; to je jednostavno relevantan aspekt u okviru ukupnog razmatranja činjenica. Slično tome, Žalbeno vijeće konstatuje da "oportunistička ubistva" po svojoj prirodi predstavljaju veoma ograničen osnov za izvođenje zaključka o genocidnoj namjeri. Po mišljenju Žalbenog vijeća, nijedan razumni presuditelj činjenica ne bi se uvjerio van svake razumne sumnje da je, ne znajući za masovna ubistva, g. Blagojević znao za genocidnu namjeru glavnih počinitelaca samo na osnovu toga što je imao saznanja o drugim činjenicama koje su se ticale operacije prisilnog premještanja.

U skladu sa gore navedenim, Žalbeno vijeće usvaja šesti žalbeni osnov g. Blagojevića i ukida onaj dio presude kojim se on osuđuje za saučesništvo u genocidu.

U okviru ovog [sedmog] žalbenog osnova g. Blagojević iznosi četiri greške u primjeni prava i u utvrđivanju činjeničnog stanja u vezi s osuđujućom presudom za pomaganje i podržavanje, uključujući navod o pravnoj grešci koja se odnosi na definiciju pomaganja i podržavanja i navode o činjeničnim greškama u vezi s njegovim znanjem o djelima u osnovi, odnosno da li je na raspolaganje stavio sredstva Bratunačke brigade i da li to predstavlja značajnu pomoć.

Žalbeno vijeće smatra da g. Blagojević nije uspio identifikovati nijednu grešku u primjeni prava koju je Pretresno vijeće navodno učinilo kada je iznijelo mjerodavno pravo u vezi s pomaganjem i podržavanjem. Nadalje, što se tiče njegovog znanja o djelima iz osnove g. Blagojević se jednostavno poziva na argumente koje je na drugim mjestima u svojoj žalbi već naveo, a koje je Žalbeno vijeće već razmotrilo i odbacilo ih, s izuzetkom njegovog osporavanja osude za saučesništvo u genocidu.

Kao što je objašnjeno u presudi, tvrdnje g. Blagojevića nedovoljne su da bi u pitanje dovele razumnost zaključaka Pretresnog vijeća o tome da je on dopustio da sredstva

Bratunačke brigade omogućuje izvršenje krivičnih djela. Nadalje, g. Blagojević nije pokazao grešku u zaključku Pretresnog vijeća da je Bratunačka brigada u značajnoj mjeri doprinijela izvršenju krivičnih djela. Donoseći svoje zaključke Pretresno vijeće je bilo svjesno da je pomoć Bratunačke brigade po svojem obimu bila više ograničena u odnosu na druge elemente VRS-a i civilnih vlasti. Uprkos tome, Pretresno vijeće je doprinos sredstava koja je g. Blagojević stavio na raspolaganje opisalo kao "praktičnu pomoć" krivičnim djelima koja su imala značajan učinak na izvršenje zločina. Žalbeno vijeće podsjeća da je u sličnom kontekstu donijelo isti zaključak i u Drugostepenoj presudi u predmetu *Krstić*.

Iz razloga navedenih u vezi sa šestim žalbenim osnovom Žalbeno vijeće prihvata sedmi žalbeni osnov g. Blagojevića u odnosu na zločin genocida, a odbacuje njegovu žalbu na zaključke Pretresnog vijeća koji se odnose na pomaganje i podržavanje u svakom drugom smislu. Sudija Shahabuddeen prilaže protivno mišljenje.

Gospodin Blagojević tvrdi da je Pretresno vijeće pogrešno primijenilo pravo kada je ocjenjivalo otežavajuće i olakšavajuće faktore prilikom odmjeravanja njegove kazne. On navodi da naglasak koji je Pretresno vijeće stavilo na težinu diskriminatorne prirode zločina progona ukazuje na to da je Vijeće na nedopustiv način pooštrilo njegovu kaznu na temelju činjenice da je to faktor koji je istovremeno i obilježje krivičnog djela. Gospodin Blagojević uz to tvrdi da Pretresno vijeće nije na valjan način uzelo u obzir to da on nije bio među glavnim počiniocima krivičnih djela. Međutim, Žalbeno vijeće primjećuje da je Pretresno vijeće prilikom odmjeravanja kazne razmotrilo znanje g. Blagojevića i oblik pomoći koju je pružio glavnim počiniocima. Žalbeno vijeće konstatuje da g. Blagojević nije ukazao ni na jednu zamjetnu grešku Pretresnog vijeća u odmjeravanju kazne. S tim u skladu Žalbeno vijeće ovaj žalbeni osnov odbacuje u cijelosti. Sudija Shahabuddeen prilaže protivno mišljenje.

Osvrnućemo se sada na žalbu g. Jokića. U svojem prvom i drugom žalbenom osnovu g. Jokić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je utvrdilo da je djelovao s nužnom *mens rea* u odnosu na ubijanja u Orahovcu, u školi u Pilici i na Vojnoj ekonomiji Branjevo, te u Kozluku. Konkretno, g. Jokić tvrdi da je Pretresno vijeće pogrešno utvrdilo činjenično stanje kada je konstatovalo da je on bio svjestan predstojećih egzekucija zatočenika na tim mjestima.

Iz razloga navedenih u presudi Žalbeno vijeće zaključuje da su prvi i drugi žalbeni osnov g. Jokića neutemeljeni i stoga ih odbacuje u cijelosti.

U svom četvrtom žalbenom osnovu g. Jokić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada ga je osudilo za pomaganje i podržavanje budući da iz dokaza protiv njega jasno slijedi da je njegovo ponašanje bilo ograničeno na pomaganje *ex post facto*. Čini se da se ovaj žalbeni osnov zasniva na Jokićevoj pretpostavci da Pretresno vijeće nije raspolagalo dokazima na osnovu kojih bi moglo razumno zaključiti da je pružao pomoć *ex ante* ili u vrijeme izvršenja masovnih ubijanja u školi u Pilici, na Vojnoj ekonomiji Branjevo i u Kozluku. Međutim, tome nije bilo tako. Žalbeno vijeće je mišljenja da je Pretresno vijeće razumno zaključilo da je g. Jokić bio u cijelosti uključen u operaciju ubijanja koja je obuhvatala više mjesta izvršenja masovnih ubistava. Shodno tome, Žalbeno vijeće odbacuje ovaj žalbeni osnov.

U trećem žalbenom osnovu g. Jokić navodi da je Pretresno vijeće pogrešno primijenilo pravo kada je zaključilo da njegova utvrđena djela predstavljaju *actus reus* pomaganja i podržavanja. Gospodin Jokić tvrdi da, u smislu pravnog obilježja za *actus reus* pomaganja i podržavanja, praktična pomoć pružena izvršiocima, pored značajnog uticaja na izvršenje zločina, mora konkretno, ili u dovoljnoj mjeri, voditi ka njegovom izvršenju. U vezi s incidentima koji su se odigrali na mjestima masovnih pogubljenja g. Jokić tvrdi da je svaka pomoć koju su glavni izvršiocima eventualno izvukli iz činjenice da je jednom konkretnom pripadniku Inžinjerijske čete Zvorničke brigade naredio da s opremom ode na jedno konkretno mjesto u konkretno vrijeme bila previše daleka ili beznačajna da bi imala značajan uticaj na počinjenje zločina.

Žalbeno vijeće primjećuje da će zaključak o tome kuda tačno vodi neko djelo često biti implicitan u zaključku da je optuženi pružio praktičnu pomoć glavnim izvršiocima, što je u značajnoj mjeri doprinijelo krivičnom djelu. Žalbeno vijeće smatra da je za Pretresno vijeće bilo razumno da zaključi kako je pomoć koju je g. Jokić pružio u svojem svojstvu načelnika inženjerije prilikom raspoređivanja inženjerijske opreme i ljudstva u svrhu operacija zakapanja u Orahovcu, Pilici, odnosno na Vojnoj ekonomiji Branjevo i Kozluku imala značajan uticaj na izvršenje masovnih pogubljenja na te tri lokacije. Pomaganje organizatorima masovnih pogubljenja uklanjanjem tijela žrtava bilo je od bitnog značaja za ostvarenje operacije ubijanja. Shodno tome, Žalbeno vijeće odbacuje ovaj žalbeni osnov.

U svojem petom žalbenom osnovu g. Jokić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo time što mu je izreklo osuđujuću presudu iako iz dokaza protiv njega jasno slijedi da je postojalo jednako vjerovatno objašnjenje za njegova djela i propuste koje bi odgovaralo zaključku o nevinosti: to jest, da je bilo u interesu javnog zdravlja da tijela žrtava budu pokopana bez odgađanja. Pretresno vijeće je konstatovalo, a Žalbeno vijeće potvrdilo, da je g. Jokić u značajnoj mjeri doprinio masovnim pogubljenjima kada je inženjerijsku opremu poslao na mjesta pogubljenja i da je to učinio znajući da će se ta oprema koristiti za iskapanje masovnih grobnica za žrtve. Čak ako je g. Jokić i bio zabrinut za javnu bezbjednost i zdravlje, to ne bi promijenilo činjenicu da je njegovo djelovanje u značajnoj mjeri pomoglo organizatorima, kao ni zaključak da je to učinio znajući da će njegova djela pomoći organizatorima "kampanje ubijanja". Peti žalbeni osnov stoga se odbacuje.

Gospodin Jokić tvrdi u šestom žalbenom osnovu da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je utvrdilo da je on bio prisutan u kancelariji dežurnog oficira u ranim jutarnjim satima 15. jula 1995. kada su se oficiri iz Zvorničke brigade vratili iz Orahovca i slavili svoj "uspješno obavljeni zadatak". U svjetlu prethodnih zaključaka Žalbeno vijeće smatra da pitanje prisustva g. Jokića u kancelariji dežurnog oficira nije od materijalnog značaja.

Gospodin Jokić tvrdi u sedmom žalbenom osnovu da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je on bio odgovoran za slanje inženjerijske opreme i ljudstva na mjesto pokopa kod škole u Pilici. Prema mišljenju Žalbenog vijeća, ni iz jednog dokaza na koje je ukazao g. Jokić ne proizlazi da je Pretresno vijeće pogriješilo. Stoga se i šesti i sedmi žalbeni osnov odbacuju.

Osvrnuću se sada na žalbu optužbe. Tužilac iznosi tri žalbena osnova u vezi s g. Blagojevićem, jedan žalbeni osnov u vezi s Jokićem, kao i dodatni žalbeni osnov kojim se osporavaju njihove kazne. Osim toga, optužba iznosi i žalbeni osnov u vezi s korišćenjem transkripata kao dokaza uvrštenih na osnovu pravila 92bis(D). Tužilac tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zahtijevalo da dokazi uvršteni u spis na osnovu pravila 92bis(D) Pravilnika moraju biti potkrijepljeni drugim dokazima kako bi se na osnovu njih mogla donijeti osuđujuća presuda. Optužba prihvata da ta pogreška ne utiče na oglašenje o krivici, no tvrdi da se time pokreće pitanje koje je važno za praksu Međunarodnog suda te da se stoga mora razmotriti u žalbenom postupku. Međutim, kao što je objašnjeno u presudi, tužilac nije iznio detaljnu argumentaciju u vezi sa značajem tog pitanja za praksu Međunarodnog suda i Žalbeno vijeće odbija upotrijebiti svoje diskreciono pravo da razmotri ovaj žalbeni osnov.

Optužba u prvom žalbenom osnovu tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je konstatovalo da g. Blagojević nije znao za masovna ubijanja u razdoblju između 12. i 14. jula 1995. i da je, shodno tome, pogriješilo kada je zaključilo da on nije raspolagao nužnom *mens rea* za pomaganje i podržavanje tih zločina. Prvo, optužba tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo time što nije primijenilo ispravnu definiciju elementa *mens rea* za pomaganje i podržavanje. Drugo, prema mišljenju tužioca, Pretresno vijeće je pogriješilo u svojoj primjeni standarda dokazivanja van razumne sumnje. Treće, optužba osporava određeni broj činjeničnih nalaza i tvrdi da nijedno razumno pretresno vijeće nije moglo zaključiti da g. Blagojević nije znao za masovna ubijanja.

Žalbeno vijeće konstatuje da Pretresno vijeće nije odbilo donijeti zaključak da je g. Blagojević znao za operaciju masovnih ubijanja zbog toga što on u to nije bio siguran, nego stoga što nije moglo isključiti mogućnost isto tako razumnog zaključka da je on mislio kako je njegovo djelovanje usmjereno prema jednom drugom cilju.

Drugo, Žalbeno vijeće smatra da optužba nije pokazala da je Pretresno vijeće pogriješilo u svojem izboru metode ocjene dokaza ili u primjeni standarda dokazivanja. Treće, na temelju analize iznesene u presudi, Žalbeno vijeće zaključuje da tužilac nije pokazao da je nerazuman zaključak Pretresnog vijeća da nema dovoljno dokaza na osnovu kojih se može konstatovati da je g. Blagojević raspolagao nužnim elementom *mens rea* za pomaganje i podržavanje ubistva u vezi s masovnim pogubljenjima. Žalbeno vijeće stoga odbacuje prvi žalbeni osnov tužioca.

U drugom žalbenom osnovu optužba tvrdi da je Pretresno vijeće pogrešno utvrdilo činjenično stanje kada je zaključilo da g. Blagojević nije raspolagao nužnom namjerom da izvrši prisilno premještanje kao dio udruženog zločinačkog poduhvata da se prisilno premjesti stanovništvo bosanskih Muslimana iz Srebrenice. Optužba tvrdi da, ako se ispravno razmotre, dokazi i zaključci o ulozi g. Blagojevića u stvaranju nepodnošljivih životnih uvjeta u srebreničkoj enklavi, kao i njegovo učestvovanje u operaciji "Krivaja 95", kada se zna njezina deklarirana svrha, dovode do jedinog razumnog zaključka da je on dijelio namjeru za izvršenje prisilnog premještanja.

Pretresno vijeće je zaključilo da je g. Blagojević bio svjestan da su elementi Bratunačke brigade aktivno sudjelovali u snajperskom djelovanju i granatiranju srebreničke enklave i zadržavanjima konvoja humanitarne pomoći sa ciljem da se tako zaustavi opskrba Nizozemskog bataljona UNPROFOR-a i život za civile u enklavi učini nemogućim. Međutim, iako to ide u prilog zaključku Pretresnog vijeća da je g. Blagojević *znao* za plan da se život u enklavi učini neizdrživim, to ne znači nužno da je on taj plan podržavao. Osim toga, Žalbeno vijeće smatra da, iako je Pretresno vijeće možda prešutno konstatovalo da je g. Blagojević htio ostvarenje nekih od ciljeva operacije "Krivaja 95", ipak je bilo razumno zaključiti da on nije namjeravao izvršiti prisilno premještanje.

Isto tako, tužilac nije pokazao kako propust g. Blagojevića da pokuša obezbijediti humanitarnu pomoć nužno ukazuje na njegovu namjeru da se izvrši prisilno premještanje, niti kako je propust da obezbijedi humanitarnu pomoć izbjeglicama dok su bježale dodatno pomogao provođenje njihovog prisilnog premještanja. Bez da se to jasno pokaže, Žalbeno vijeće neće ukinuti obrazloženu analizu Pretresnog vijeća. Tužilac nije pokazao da iz ponašanja i znanja g. Blagojevića nužno slijedi zaključak da je on namjeravao izvršiti prisilno premještanje. Shodno tome, Žalbeno vijeće odbacuje taj žalbeni osnov.

Optužba tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da g. Blagojević nije odgovoran za učestvovanje pripadnika Bratunačke brigade, uključujući i Momira Nikolića, u "operaciji ubijanja". Optužba svoju argumentaciju dijeli u četiri podosnova. Prvo, optužba tvrdi da je Pretresno vijeće pogrešno primijenilo pravo kada je zaključilo da se odgovornost po članu 7(3) Statuta može pripisati samo ako su potčinjeni otpuženog učestvovali u krivičnom djelu putem "izvršenja" u smislu člana 7(1) Statuta. Drugo, optužba tvrdi da je Pretresno vijeće pogrešno primijenilo pravo kada je konstatovalo da nadređeni ne može biti odgovoran po članu 7(3) Statuta za djela svojih potčinjenih kada ne poznaje tačan identitet izvršilaca krivičnog djela. Treće, optužba tvrdi da je zbog tih grešaka Pretresno vijeće propustilo razmotriti element *mens rea* pripadnika Bratunačke brigade. Optužba tvrdi da uslijed te navodne greške Pretresno vijeće nije zaključilo da su pripadnici Bratunačke brigade pomagali i podržavali operaciju ubijanja, te je propustilo u potpunosti razmotriti odgovornost g. Blagojevića po članu 7(3). Četvrto, tužilac tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo zaključivši da između g. Blagojevića i Momira Nikolića nije postojao odnos nadređenog i potčinjenog.

U smislu utvrđivanja nužnog praga za presuđivanje o ovom pitanju, Žalbeno vijeće potvrđuje da odgovornost nadređenog po članu 7(3) Statuta obuhvata sve oblike kažnjivog

ponašanja potčinjenih, dakle ne samo "izvršenje" krivičnih djela u ograničenom smislu riječi, nego sve vidove učestvovanja po članu 7(1). Međutim, po mišljenju Žalbenog vijeća Pretresno vijeće je jednostavno izjavilo da nije utvrđeno da su pripadnici Bratunačke brigade "izvršili", u širem smislu riječi, bilo koje od krivičnih djela obuhvaćenih operacijom ubijanja za koja se g. Blagojević tereti.

Drugo, Žalbeno vijeće se slaže da nadređeni ne mora nužno znati tačan identitet svojih potčinjenih koji su izvršili krivična djela da bi mu se pripisala odgovornost po članu 7(3) Statuta. Međutim, izgleda da Pretresno vijeće ovdje ne izriče pravnu konstataciju, nego se čini da upućuje na svoj zaključak kako nije imalo dovoljno dokaza za zaključak da je jedan od potčinjenih g. Blagojevića "izvršio", u širem smislu riječi, neko od krivičnih djela obuhvaćenih operacijom ubijanja. Žalbeno vijeće stoga ne konstatuje postojanje nikakve pravne greške Pretresnog vijeća kada je ono izjavilo da ne može identifikovati konkretne izvršioce koje je g. Blagojević imao dužnost kazniti.

Treće, što se tiče argumenta optužbe da Pretresno vijeće nije razmotrilo element *mens rea* pripadnika Bratunačke brigade u vezi s pomaganjem i podržavanjem operacije ubijanja, Žalbeno vijeće se nije uvjerilo da to nije uzeto u obzir. Međutim, radi jasnoće, Žalbeno vijeće se u presudi osvrnulo redom na konkretne argumente tužioca u vezi s elementom *mens rea* vojnika Bratunačke brigade i, iz razloga navedenih u presudi, nije utvrdilo da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da Blagojević ne snosi odgovornost po članu 7(3) za masovna ubijanja.

I konačno, Žalbeno vijeće ne smatra da su zaključci u vezi s opsegom ovlasti g. Blagojevića nepomirljivi sa zaključkom da on nije imao stvarnu kontrolu nad Momiom Nikolićem.

Shodno tome, Žalbeno vijeće odbacuje ovaj žalbeni osnov u cijelosti.

Optužba u četvrtom žalbenom osnovu tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da g. Jokić nije pružio značajnu pomoć masovnom pogubljenju u školi u Petkovcima i na brani. Iz razloga navedenih u presudi Žalbeno vijeće konstatuje da tužilac nije pokazao da je g. Jokić pružio pomoć koja je značajno uticala na masovna ubijanja u školi u Petkovcima i na brani kod Petkovaca, i to niti kroz kontakte koji su se odnosili na zatočenike niti putem slanja opreme na ta mjesta. Shodno tome, Žalbeno vijeće odbacuje ovaj žalbeni osnov.

Što se tiče tvrdnji u vezi s odmjeravanjem kazni, optužba iznosi navode o pet grešaka Pretresnog vijeća prilikom odmjeravanja kazne g. Jokića, i to u odnosu na to kako je Vijeće uzelo u obzir težinu krivičnog djela i oblik i stepen učestvovanja g. Jokića; kako je u obzir uzelo određene olakšavajuće okolnosti; te kako je izreklo kaznu, za koju tužilac tvrdi da je očigledno neodgovarajuća.

Iz razloga navedenih u presudi Žalbeno vijeće odbacuje žalbu optužbe na kaznu izrečenu g. Jokiću.

Što se tiče argumenata optužbe o odmjeravanju kazne g. Blagojeviću, optužba smatra da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je ocjenjivalo otežavajuće i olakšavajuće okolnosti i izreklo kaznu koja je očigledno neodgovarajuća u usporedbi s drugima. Prvo, optužba tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je utvrdilo da njegov položaj vojnog vođe ne predstavlja otežavajuću okolnost. Pretresno vijeće je položaj g. Blagojevića i njegovu ulogu komandanta razmatralo u kontekstu ocjenjivanja eventualnih otežavajućih okolnosti i utvrdilo da to ne predstavlja otežavajući faktor u okolnostima ovog predmeta. Osim što se ne slaže s tom tvrdnjom, tužilac nije identifikovao nikakvu zamjetnu grešku u vršenju diskrecionih ovlasti Pretresnog vijeća prilikom odmjeravanja kazne.

Što se tiče olakšavajućih okolnosti, Žalbeno vijeće smatra da je Pretresno vijeće učestvovanje g. Blagojevića u aktivnostima razminiranja na dopustiv način uzelo u obzir u okviru široke kategorije ponašanja nakon sukoba koja se odnosi na karakter optuženog.

I konačno, tužilac tvrdi da kazna g. Blagojevića nije odgovarajuća s obzirom na razmjer njegovih krivičnih djela i u usporedbi s drugim osobama čija je krivica utvrđena ili su se one izjasnile krivima za učestvovanje u zločinima koji su se odigrali u Srebrenici. Međutim, iz razloga navedenih u presudi krivična odgovornost g. Blagojevića u značajnoj se mjeri razlikuje od ostalih.

Podsjećam da je Žalbeno vijeće ukinulo osudu g. Blagojeviću za saučestništvo u genocidu na temelju toga što samo njegovo saznanje o operaciji prisilnog premještanja, razdvajanja i zlostavljanja i ubistava u Bratuncu, bez znanja o masovnim ubistvima, nije dovoljno da bi razumni presuditelj o činjenicama utvrdio van razumne sumnje da postoji genocidna namjera. U svjetlu činjenica u ovom predmetu, kao i na osnovu težine zločina za koje je odgovoran g. Blagojević, te uzimajući u obzir princip proporcionalnosti Žalbeno vijeće smatra, uz protivno mišljenje sudije Shahabuddeena, da kaznu koju je izreklo Pretresno vijeće valja unekoliko smanjiti.

DISPOZITIV

Sada ću pročitati u cijelosti relevantne paragrafe presude Žalbenog vijeća, odnosno dispozitiv.

Iz gore navedenih razloga, **ŽALBENO VIJEĆE,**

NA OSNOVU člana 25 Statuta i pravila 117 i 118 Pravilnika o postupku i dokazima,

IMAJUĆI U VIDU pismene podneske strana i argumente koje su iznijele na raspravi 5. i 6. decembra 2006.;

ZASJEDAJUĆI na javnoj sjednici;

UVAŽAVA djelimično žalbu g. Blagojevića, po osnovama 6 i 7; **PONIŠTAVA** njegovu osudu za saučestništvo u genocidu (tačka 1B); **UMANJUJE** kaznu od 18 godina zatvora koju je g. Blagojeviću izreklo Pretresno vijeće na 15 godina zatvora, pri čemu se uzima u obzir vrijeme koje je g. Blagojević proveo u pritvoru prema pravilu 101(C) Pravilnika o postupku i dokazima, te **ODBIJA** žalbu g. Blagojevića po svim drugim osnovama; sudija Shahabuddeen prilaže protivno mišljenje.

U CIJELOSTI odbija žalbu g. Jokića;

U CIJELOSTI odbija žalbu Tužilaštva;

NALAŽE, u skladu s pravilom 103(C) i pravilom 107 Pravilnika da g. Blagojević i g. Jokić ostanu pod nadzorom Međunarodnog suda dok se ne obave pripreme za njihovo prebacivanje u državu ili države u kojima će izdržavati kaznu.
